

РЪДИАРД КИПЛИНГ ТЕ

Превод от английски: Надежда Розова, 2017

chitanka.info

Всяка гледка ме подмамваше към следващата, навлизах все по-навътре в местността и тъй като единствената ми грижа беше местенето на лоста, оставих гумите да летят. Осеяните с орхидеи равнини на Изтока отстъпиха място на мащерка, джела и сивкавата трева на хълмистия Юг, сетне и те бяха изместени от царевичните ниви и смокините на южното крайбрежие, където отляво чуваш ритъма на прибоя цели петнайсет мили, и когато най-сетне завих обратно към вътрешността през сгушени обли възвишения и гори, се оказах далеч от всякакви познати ориентири. Отвъд китното село, кръстница на столицата на Съединените щати, попаднах на скрити селца, където пчелите, единствените будни, жужаха сред клоните на високи осемдесет фута липи, засенчили сиви нормански църкви; чудни реки се гмуркаха под каменни мостове, построени да поемат по-натоварено движение, отколкото отново някога щеше да минава по тях; хамбари за съхранение на църковния десятък, по-големи от самите църкви; и една стара ковачница, която се провикваше на висок глас, че навремето е била зала на Рицарите на храма. Натъкнах се на цигани на една общинска мера, където преципът, орловата папрат и пиренът драпаха заедно цяла миля нагоре по стар римски път, а малко по-нататък обезпокоих рижа лисица, която се въргаляше като пале на слънце.

Когато гористите възвишения ме обградиха плътно, аз се изправих в колата да се ориентирам в тази хълмиста местност, чийто назъбен хребет служи за ориентир цели петдесет мили долу в ниското. Прецених, че конфигурацията на терена ще ме изведе на някой път за западните местности в подножието на възвишенията, ала не го виждах, защото воалът на гората го скриваше. Завих бързо и потънах най-напред в зелено сечище, обляно от слънчева светлина, а после в сумрачен тунел, където последните сухи листа за годината шушукаха и се разпиляваха край гумите ми. Здравите клони на кестените, заключени над мен, не бяха подкастриани поне от няколко поколения, нито пък брадва беше помагала на проядените от мъх дъбове и брези да изкласят нагоре. На това място пътят се превръщаше в същински килим, чийто кафеникав плюш беше осеян с изсъхнали туфи иглика, подобни на нефрит, и няколко хилави диви зюмбюла кимаха с главици. Наклонът ме улесняваше, изключих от скорост и се плъзнах по накъдрените листа, очаквайки всеки момент да се натъкна на някой

горски пазач, ала чух само сойка някъде в далечината да спори с тихия сумрак сред дърветата.

Пътят продължаваше да се спуска. Тъкмо се наках отново да включа на втора, за да не се озова в някое мочурище, когато през сплетените клони отпред зърнах слънчева светлина и дръпнах спирачката.

Колата тутакси намали. Когато светлината огря лицето ми, предните гуми поеха по тревата на просторна притихнала поляна, по която стърчаха конници, високи десет фута, с насочени копия, огромни пауни и заоблени придворни дами с кръгли глави — сини, черни и лъскави, до една от подрязан тис. В далечния край на поляната — оградена от три страни от военния строй на горите — имаше стара къща от покрити с лишеи и заоблени с времето камъни, прозорци, разделени от вертикални колони, и покрив с червени като рози керемиди. От двете ѝ страни се издигаха полукръгли зидове, също червени като рози, които затваряха поляната откъм четвъртата посока, а живият плет в основата им бе пораснал до човешки бой. Край тънките тухлени комини на покрива бяха накацали гълъби, а зад оградата мярнах осмогълен гълъбарник.

Заковах се на място, притиснат от зеленото копие на един конник и пленен от прелестта на това бижу.

„Ако не ме отпратят като разрушител или ако този рицар не ме нападне — помислих си, — от тази откряната градинска порта трябва да се покаже най-малкото Шекспир или кралица Елизабет и да ме покани на чай.“

На прозорец на горния етаж се появи дете и ми се стори, че ми махна дружелюбно с ръка. Ала явно бе повикало другарчето си, защото скоро се появи още една светла главица. После чух смях сред пауните от тис, извърнах се, за да се уверя (дотогава съзерцавах само къщата), и видях сребристите струи на фонтан зад някакъв храст, бликнали високо на слънцето. Гълъбите на покрива гукаха и водата ромолеше, а между това долових щастливия смях на дете, погълнато от някаква дребна пакост.

Градинската порта — тежка, дъбова, дебела колкото стена — се отвори още малко и жена с широкопола градинска шапка бавно стъпи върху вдълбаното от старост каменно стъпало и също тъй бавно

закрачи по поляната. Тъкмо обмислях как да се извиня, когато жената вдигна глава и аз видях, че е сляпа.

— Чух ви — каза тя. — Това автомобил ли е?

— Опасявам се, че обърках пътя. Трябваше да завия високо горе... не допусках... — подех.

— Много се радвам. Представете си само — автомобил в нашата градина! Каква радост... — Жената се извърна, сякаш се оглеждаше. — Вие... дали видяхте някого?

— Не съм разговарял с никого, но децата проявиха интерес отдалеч.

— Кои деца?

— Току-що мярнах две горе на прозореца и мисля, че чух малчуган и на поляната.

— О, късметлия! — възкликна тя и лицето ѝ грейна. — Аз ги чувам, разбира се, но само толкова. А вие сте ги чули и сте ги видели, нали?

— Да — уверих я. — И доколкото познавам децата, едно от тях се забавлява чудесно ей там, до фонтана. Сигурно е избягало.

— Обичате ли деца?

Изтъкнах пред жената две причини да не мразя децата.

— Разбира се, разбира се — каза тя. — Значи, разбирате. И няма да ви се стори глупаво, ако ви помоля да минете с колата през градината един-два пъти... съвсем бавно. Сигурна съм, че на децата ще им бъде приятно да я разгледат. Толкова малко неща виждат, горкичките. Опитвам се да направя живота им приятен, обаче... — разпери жената ръце към гората. — Тук сме съвсем откъснати от света.

— Чудесно, ще го направя — съгласих се. — Но да не изпотъпча тревата?

Жената се извърна надясно.

— Чакайте малко. Намираме се на южната порта, нали? Зад онези пауни там има пътека от плочи. Наричаме я Паунската пътека. Казвали са ми, че оттук не се вижда, но ако продължите покрай гората, трябва да завиете след първия паун и ще стигнете до плочника.

Беше истинско светотатство да разбудя тази задрямала фасада с рева на двигател, обаче аз завих с колата, за да се махна от тревата, поех покрай гората и свърнах по широката алея, застлана с плочи, където се намираше фонтанът — същински сапфир.

— Може ли и аз да дойда? — попита жената. — Не, моля ви, не ми помагайте. Децата предпочитат да ме виждат. — Тя опипом се придвижи до предницата на колата, вдигна крак на стъпенката и се провикна: — Деца, деца! Гледайте сега какво ще стане!

Гласът ѝ би призовал и изгубени души от пъкъла, защото под мелодичността му бе стаен огромен копнеж, ето защо никак не се учудих на вика иззад тисовете, който долетя в отговор. Сигурно беше детето край фонтана, обаче то избяга, когато наближихме, и заряза във водата малка лодка играчка. Мярнах синята му блуза между неподвижните конници.

Много спокойно изминахме пътеката и после по молба на жената се върнахме обратно. Този път детето преодоля уплахата си, но продължаваше да се колебае отдалеч.

— Малкото приятелче ни наблюдава — казах. — Дали не иска да се повози?

— Децата са много, много срамежливи. Но вие сте щастливец, защото ги виждате! Да се послушаме.

Веднага изключих двигателя и ни обгърна влажен покой, натезал от мириса на чемшир. Чувах тракането на ножица — някъде градинар подрязваше растенията, — жуженето на пчели и накъсани гласове, може би на гургулиците.

— О, колко нелюбезно! — уморено каза тя.

— Сигурно се смущават от двигателя. Момиченцето на прозореца ми се струва страшно заинтригувано.

— Така ли? — вдигна глава жената. — Не биваше да ги обвинявам. Те наистина ме обичат. Само заради това си струва да живее човек — детската обич, нали? Дори не смея да си помисля какво би било това място без тях. Между другото, красиво ли е?

— Мисля, че е най-красивото място, което някога съм виждал.

— И на мен така ми казват. Разбира се, аз го усещам, но не е съвсем същото.

— Значи, вие никога не сте...? — подех, но млъкнах неловко.

— Не. Откакто се помня, съм така. Случило се, когато съм била само на няколко месеца, така са ми казвали. Но въпреки това помня нещичко, иначе защо сънувам цветовете? В сънищата си съзирам светлина и цветовете... но никога не ги виждам истински. Просто ги чувам, както и когато съм будна.

— Трудно е човек да вижда лица насън. Някои го умеят, но повечето от нас нямат тази дарба — продължих и вдигнах очи към прозореца, където детето изобщо не се криеше.

— И аз съм чувала същото — каза жената. — Освен това са ми казвали, че насън никога не виждаш лицето на покойник. Вярно ли е?

— Сега като се замисля... да, струва ми се.

— А при вас как е... При вас? — завъртяха се към мен слепите очи.

— Никога не са ми се присънвали лицата на мои починали близки — отвърнах.

— Значи е толкова неприятно, колкото и да си сляп.

Слънцето се беше спуснало зад гората и дългите сенки поглъщаха дръзките конници един подир друг. Видях как светлината на върха на едно копие от лъскави листа угасва и как храброто тъмнозелено става черно. Къщата прие края на още един ден, както бе приела края на стотици хиляди други, сякаш се сгуши още по-удобно и потъна сред сенките.

— Някога искало ли ви се е? — попита жената след известно мълчание.

— Понякога много — отвърнах.

Детето се дръпна от прозореца и здрачът го обгърна.

— А, на мен също, но май не е позволено... Къде живеете?

— В другия край на графството — на около шейсет мили и повече отгук, и вече трябва да се връщам. Дошъл съм без силните фарове.

— Но още не е съвсем тъмно. Усецам го.

— Опасявам се, че докато се прибера, ще се стъмни. Бихте ли изпратили някой с мен да ми покаже пътя? Съвсем се заблудих.

— Ще изпратя Мадън с вас до разклона. Много сме откъснати от света, нищо чудно, че сте се изгубили. Ще ви упътя, докато стигнем пред къщата, но карайте бавно на излизане от двора, моля ви. Нали не го намирате за глупаво?

— Обещавам да карам бавно — казах и подкарах колата по застланата с плочи алея.

Заобиколихме лявото крило на къщата, където дори само превъзходните излети оловни улуци си струваха еднодневното пътуване, минахме през една внушителна порта в червената стена,

обрасла с рози, и завихме към високата предна фасада на къщата, която беше далеч по-хубава и внушителна от задната и от другите, които бях видял.

— Наистина ли е толкова красиво? — попита жената замечтано, когато чу възклицанието ми. — Харесвате ли оловните фигурки? Отзад е старата градина с азалиите. Казват, че това място, изглежда, е било създадено за деца. Бихте ли ми помогнали да сляза? Бих искала да можех да ви придружа до разклона, но не бива да ги оставям самички. Ти ли си, Мадън? Искам да заведеш този господин до разклона. Изгубил се е, но... ги видя.

Икономът се появи безшумно на входната врата — същинско произведение на изкуството от стар дъб, и се отдръпна, за да си сложи шапката. Жената стоеше, насочила към мен отворените си сини очи без искрица зрение в тях, и аз за пръв път забелязах, че е красива.

— Помнете — каза ми тихо, — ако обичате децата, трябва да дойдете отново.

После хлътна в къщата.

В колата икономът мълча, докато не наближихме портата на имението, където забелязах синя блуза в хрусталака и бързо свърнах, да не би дяволчето, което подмамва децата към игра, да ме превърне в детеубиец.

— Извинете, но защо направихте това, господине? — попита изведнъж мъжът.

— Заради детето ей там.

— Нашия млад господин в синьо ли?

— Разбира се.

— Той много тича. Видяхте ли го край фонтана, господине?

— О, да, няколко пъти. Тук ли завиваме?

— Да, господине. А видяхте ли и другите на горния етаж?

— На прозореца. Да.

— Преди подарката да излезе да разговаря с вас ли, господине?

— Малко преди това. Защо питате?

Той се умълча.

— Само за да се уверя, че... че те са забелязали колата, господине, за да не стане някоя злополука с деца, които припкат наоколо, макар че вие шофирате много внимателно. Само това,

господине. Ето го разклона. Вече няма как да го подминете. Благодаря ви, господине, но ние нямаме обичай... не и с...

— Моля ви се — рекох и отблъснах сребърната монета.

— О, с другите обикновено е съвсем в реда на нещата. Довиждане, господине.

Той отново се затвори в бронираната командна кула на отреденото си място в обществото и се отдалечи. Очевидно беше иконом, силно загрижен за честта на дома и проявяващ интерес, вероятно посредством някоя прислужница, към детската стая.

След като подминах пътните знаци на разклона, погледнах назад, ала нагънатите възвишения се прихлупваха толкова ревностно, че изобщо не различавах къде се намира къщата. Когато попитах за името ѝ по-надолу по пътя, пълната жена, която продаваше захаросани ядки, ми даде да разбере, че хората със спортни автомобили нямат почти никакво право да живеят, още по-малко „да обсъждат изисканото общество, което се вози в карета“. Не се оказа особено възпитана събеседничка.

Вечерта, когато проследих маршрута си на пътната карта, се ориентирах по-добре. Старата ферма на Хокинс, така се наричаше картографски въпросното място, а в стария Справочник на графствата, обикновено толкова богат на информация, изобщо не се споменаваше. Голямото имение по тези места беше Ходнингтън Хол, къща от епохата на крал Джордж с ранновикториански подобрения, както гласеше грозна гравирана табела от стомана. Обърнах се към съсед, за да ме избави от затруднението — човекът имаше дълбоки корени по тези места и ми даде името на семейство, което не ми говореше нищо.

Около месец по-късно отидох отново, или пък колата ми самичка пое по онзи път. Прекоси неплодната хълмиста област, провря се по всички завой на лабиринта от пътища под възвишенията, промъкна се през горите от високи дървета, непроходими и разделени, стигна до разклона, където ме беше завел икономът, а малко по-нататък възникна технически проблем, който ме принуди да изоставя автомобила на една тревиста ивица покрай притихнала по лятному лешникова гора. Доколкото успях да се ориентирам по слънцето и по картата си, това би трябвало да е крайпътният участък от гората, която бях видял най-напред горе от високото. Сериозно се заех с поправката на колата и подредих примамливо и спретнато върху едно одеяло инструментите

си: гаечен ключ, помпа и други подобни. Беше капан за всяко дете, защото в ден като този, мислех си, децата надали бяха далеч. Прекъсвах работа и се отслушвах, но през лятото в гората имаше страшно много звуци (макар че птиците вече се бяха чифтосали), затова отначало не успях да ги различа от трополенето на крачета, които се прокрадват скришом по сухите листа. Подрънквах подмамващо със звънчето, обаче крачетата избягаха и аз съжалих, защото за едно дете внезапният шум е съвсем реална заплаха. Изглежда, бях работил около половин час, когато чух в гората гласа на сляпата жена: „Деца, деца, къде сте?“, а тишината не побърза да заглуши този съвършен зов. Тя крачеше към мен, опипвайки стволите на дърветата, и макар че в полата ѝ, изглежда, се беше вкопчило едно дете, то се стрелна в листака като зайче, когато жената приближи към мен.

— Вие ли сте? — попита тя. — От другия край на графството?

— Да, аз съм, от другия край на графството.

— Защото тогава не дойдохте през горната гора! Те бяха там току-що.

— Те бяха и тук преди няколко минути. Сигурно са разбрали, че колата ми се е повредила, и са дошли да се позабавляват.

— Надявам се, че не е нищо сериозно. Как се развалят колите?

— По петдесет различни начина. Обаче моята избра петдесет и първия.

Тя се засмя весело на шегата ми, изгука сладостно и побутна шапката си назад.

— Разкажете ми — каза.

— Един момент — провикнах се, — ще ви донеса възглавница.

Тя стъпи на одеялото, осеяно с резервни части, и нетърпеливо се надвеси.

— Какви интересни работи! — Ръцете, с които виждаше, надникнаха на шарената сянка. — Кутийка тук, кутийка там! Защо сте ги подредили като в къщичка за игра?

— Признавам, че исках да привлека вниманието им. Всъщност половината от тези работи не ми трябват.

— Колко мило от ваша страна! Чух звънчето ви в горната гора. Значи, казвате, че са били тук преди малко?

— Сигурен съм. Защо са толкова срамежливи? Приятелчето в синьо, което беше с вас току-що, би трябвало да е преодоляло уплахата си. Наблюдаваше ме зорко като индианец.

— Вероятно заради звънчето ви — каза тя. — Чух едно от децата притеснено да минава покрай мен, докато се спусках. Те са срамежливи... дори с мен. — Извърна лице над рамото си и отново се провикна: — Деца! О, деца! Елате да видите!

— Сигурно са отишли някъде заедно да си играят — предположих, защото зад нас се чуваше тихо и сподавено бърборене, а после избухна весел детски кикот.

Отново се заех с инструментите си, а жената се приведе напред, облегна брадичка върху ръката си и се заслуша заинтригувана.

— Колко са? — попитах най-накрая. Бях приключил с поправката, но не виждах причина да си тръгвам.

Тя смръщи чело замислено.

— Не съм сигурна — отвърна простичко. — Понякога повече, друг път по-малко. Идват и остават при мен, защото ги обичам, нали разбирате?

— Сигурно ви е много весело — отбелязах и тутакси осъзнах колко глупаво звучи отговорът ми.

— Вие... нали не ми се присмивате! — възкликна тя. — Аз... нямам свои деца. Не съм се женила. Понякога хората ми се смеят заради децата, понеже... понеже...

— Понеже хората са диваци — довърших вместо нея. — Не се тревожете. Присмиват се на всичко, което липсва в собствения им тлъст живот.

— Не знам. Откъде да знам? Просто не ми харесва да ми се присмиват заради... тях. Боли ме, а когато човек не вижда... Не бих искала да изглеждам глупаво — брадичката ѝ трепереше като на дете, докато говореше, — обаче ние, слепите, имаме тънка кожа, струва ми се. Външният свят наранява направо душите ни. С вас е различно. Вашите очи са ви добра защита... бдят... преди някой истински да накърни душата ви. А при нас хората забравят това.

Мълчаливо размишлявах над този пространен проблем — относно не просто унаследената (защото тя е и старателно изградена) жестокост на християнските народи, в сравнение с които негърът

езичник от Западното крайбрежие на Америка е чист и въздържан. Вгледах се надълбоко в себе си.

— Не правете така! — внезапно се обади тя и закри очите си с ръце.

— Как?

Направи жест с ръка.

— Така! Толкова... само пурпурно и черно. Недейте! Тези цветове болят.

— Но... тези цветове... които видяхте току-що...

— Знаете не по-зле от мен — засмя се тя, — иначе нямаше да ми задавате този въпрос. Тях изобщо ги няма на света. Те са във... вас... когато се ядосате така.

— Да нямате предвид тъмно пурпурно петно — като портвайн, смесен с вино? — попитах.

— Никога не съм виждала вино или портвайн, но цветовете не са смесени. Отделно са... всички са отделно.

— Искате да кажете: черни прави и назъбени ивици през пурпурното?

Тя кимна.

— Да... ако са такива... — и отново описа зигзаг с пръст — обаче е повече червено, отколкото пурпурно... този лош цвят.

— А какви са цветовете върху... тези, които виждате?

Тя бавно се наведе напред и върху одеялото описа самото „яйце“^[99].

— Така ги виждам — каза жената, сочейки със стръкче трева, — бяло, зелено, жълто, червено и пурпурно, а когато хората са гневни или лоши — черно през червеното, както при вас току-що.

— Кой ви каза за това... отначало? — попитах.

— За цветовете ли? Никой. Като малка питах какво представляват цветовете — на покривките, завесите и килимите, нали разбирате... защото някои цветове ми причиняваха болка, а някои ме правеха щастлива. Хората ми обясняваха и когато пораснах, започнах така да виждам самите хора. — Тя отново очерта силуета на яйцето, което малцина от нас са способни да видят.

— Сам-сама ли? — повторих.

— Да, сам-сама. Нямаше никой друг. Едва впоследствие научих, че други хора не виждат цветовете.

Жената се облегна на дървото и започна да сплита и разплита случайно откъснати тревички. Децата в гората се приближиха. Виждах ги с ъгълчето на очите си как лудуват като катерички.

— Вече съм сигурна, че никога няма да ми се присмеете — продължи жената след дълго мълчание. — Нито на тях.

— Боже! Не, разбира се! — възкликнах и се сепнах от унеса си. — Човек, който се смее на дете — освен ако и детето не се смее, — е варварин!

— Нямах предвид това, разбира се. Никога не бихте се присмели на децата, но си мислех... преди си мислех... че бихте се смели на нещо, свързано с тях. Затова ви моля да ме извините... На какво щяхте да се засмеете?

Не бях издал нито звук, но тя беше разбрала.

— На факта, че вие ме молите за прошка. Ако бяхте изпълнили дълга си като стълб на обществото и като поземлена собственичка, трябваше да ме обвините в незаконно влизане, когато онзи ден нахлух в горите ви. Беше позорно от моя страна... непросимо.

Тя ме погледна, облегнала глава на ствола на дървото — дълго и упорито. Тази жена надничаше право в душата на човек.

— Колко любопитно... — прошепна тя. — Колко любопитно!

— Защо, какво съм направил?

— Не разбирате... обаче за цветовете схванахте. Не проумявате ли?

Заговори с необяснима разпаленост и аз я гледах озадачен, когато се изправи. Децата се събраха в кръг зад една калина. Една пригладена глава се наведе над нещо по-мъничко и позата на раменцата ми подсказа, че пръстите са върху устните. Имаха някаква огромна детска тайна. Само аз бях безнадеждно изолиран на слънчевата светлина.

— Не — казах и поклатих глава, като че ли мъртвите очи щяха да видят. — Каквото и да е, още не го разбирам. Може би ще го проумея по-късно, ако ми позволите да дойда отново.

— Ще дойдете отново — отговори тя. — Със сигурност ще дойдете отново и ще се разходите в гората.

— Може би децата ще са ме опознали достатъчно добре дотогава и ще ми позволят да поиграя с тях — като проява на благоволение. Знаете какви са децата.

— Не е благоволение, а право — отговори тя и докато се чудех какво има предвид, откъм завоя на пътя се втурна размъкната жена с разпуснатата коса, съвсем посиняла. Почти мучеше от мъка, тичайки. Беше моята груба и дебела позната от магазина за захаросани ядки. Сляпата жена я чу и пристъпи напред.

— Какво има, госпожо Мейдхъртс? — попита тя.

Новодошлата метна престилката върху главата си и буквално се отъркаля в прахта, ридаеше, че детето ѝ е смъртно болно, че местният лекар е заминал за риба, че майката на Джени не е на себе си и така нататък, повтаряше думите си и току виеше.

— Къде е най-близкият лекар? — попитах между изблиците ѝ.

— Мадън ще ви покаже. Отидете в къщата и го вземете със себе си. Аз ще се погрижа за нея. Побързайте!

Сляпата жена настани дебеланата на сянка. Две минути по-късно вече надувах йерихонските тръби пред красивата къща и Мадън реагира на възникналата криза и като иконом, и като човек.

Четвърт час по-късно долетяхме с непозволена скорост до лекар на пет мили от къщата. След още половин час го доставихме, силно заинтригуван от автомобила, на входа на магазинчето за захаросани ядки и се оттеглихме малко встрани в очакване на заключението.

— Полезно нещо са автомобилите — отбеляза Мадън като човек, не като иконом. — Ако имах кола, когато моята дъщеря се разболя, нямаше да умре.

— От какво? — попитах.

— Круп. Госпожа Мадън я нямаше. Никой не знаеше какво да прави. Изминах осем мили с двуколката да доведе лекар. Беше се задушила, когато се върнахме. Ако имах кола, щях да я спася. Скоро щеше да навърши десет.

— Съжалявам — казах. — От думите ви на път за разклона онзи ден заключих, че много обичате децата.

— Видяхте ли ги отново днес сутринта, господине?

— Да, обаче ги е страх от колите. Не можах да подмамя нито едно да се приближи на по-малко от двајсетина метра.

Той се вгледа внимателно в мен, както патрул оглежда непознат, не като слуга, който следва да отмести поглед пред по-висшестоящ.

— Защо ли? — каза едва чуто и въздъхна.

Чакахме. Откъм морето се надигна лек ветрец, залута се между дърветата в гората и тревата край пътя, вече изсветляла под летния прах, се набразди на жълтеникави вълни.

От къщата до магазинчето за захаросани ядки излезе жена, бършейки сапунената вода от ръцете си.

— Чух от задния двор — бодро съобщи тя. — Лекарят каза, че Артър е много зле. Чухте ли го как изпищя току-що? Страшно е зле. Сигурно следващата седмица ще е ред на Джени да обикаля в гората, господин Мадън.

— Извинете, господине, но одеялото се смъква от коленете ви — почтително отбеляза Мадън.

Жената се сепна, поклони се и бързо се прибра.

— Какво искаше да каже тя с това „да обикаля в гората“? — попитах.

— Сигурно е някакъв местен израз. Аз съм от Норфък — отговори Мадън. — Тук хората са много независими. Тя ви взе за шофьор, господине.

Забелязах, че лекарят излиза от къщата, следван от прислужница повлекана, вкопчена в ръката му, сякаш той можеше да се пазари със смъртта от нейно име.

— Тези деца... — ридаеше тя, — обичаме ги също като родни. Също като родни... също... Бог ще бъде доволен, ако го спасиш, докторе. Не ми го отнемай. Госпожица Флорънс ще ти каже същото. Не го изоставяй, докторе.

— Знам, знам — увери я човекът, — но той сега ще се успокои. Ще изпратя сестрата и лекарството възможно най-скоро.

Даде ми знак да се приближа с колата и аз не чух последвалия разговор, но видях изражението на момичето, зачервено и застинало от скръб, и усетих как една ръка без пръстен се вкопчва в коляното ми, когато потеглихме.

Лекарят беше човек с чувство за хумор, защото помня как постави колата ми под Хипократовата клетва и безмилостно използва мен и нея. Най-напред придружихме госпожа Мейдхърст и сляпата жена да чакат до леглото на болника, докато дойде медицинската сестра. След това нахлухме в едно спретнато провинциално градче, за да купим предписаните лекарства (според доктора ставаше дума за менингит), а когато от общинската служба, обградена отвсякъде от

уплашен добитък за продан, заявиха, че в момента нямат свободни медицински сестри, ние буквално се развилняхме из околността. Разговаряхме с богатите собственици на именията в края на дълги алеи, където едри и кокалести жени се откъсваха от масата за чай, за да изслушат властните обяснения на лекаря. Най-сетне една белокоса дама, седнала под ливански кедър и заобиколена от превъзходни кучета борзая — до едно враждебно настроени към автомобилите, — даде на лекаря (и той го пое като връчено му от кралска особа) писмено нареждане, което отнесохме с висока скорост и на много мили разстояние до френски метох, откъдето ни отпуснаха една преbledняла и разтреперана сестра. Тя се сви в откритото купе на колата и занарежда неспирни молитви, докато не я доставихме при болното дете, след като профучахме по преки пътища, предложени от лекаря. Беше дълъг следобед, пълен с безумни случки, които се надигнаха и пак се слегнаха като пушилката под гумите ни — пресичащите се линии на чужди и неразбираеми човешки животи, през които кръстосвахме. Прибрах се по тъмно изтощен и сънувах как крави и волове удрят рога, кръглооки монахини в гробище, приятни събирания на чай под сенчести дървета, миришещите на карболова киселина сиви коридори на общинската болница, стъпките на деца в гората и вкопчени в коленете ми ръце, докато колата потегля.

* * *

Смятах да се върна след ден-два, обаче съдбата реши да ме задържи в другия край на графството по най-различни причини, докато бъзът даде плод. Най-сетне настъпи един сияен ден, от югозапад се проясни и възвишенията изглеждаха на една ръка разстояние — ден с непостоянно време и високи перести облаци. Не по своя заслуга се оказах свободен и за трети път подкарах колата по онзи познат път. Когато стигнах хребета, усетих как мекият въздух се променя, видях го как засиява на слънцето, отпразних взор надолу към морето и зърнах как синьото на Ламанша става лъскаво сребърно, после матово стоманено и накрая опушено калаено. Натоварен с въглища кораб се насочи от брега към открито море и в мъглявината с цвят на мед видях как закотвените рибарски корабчета едно подир друго вдигат платна. В

по-дълбока долчинка зад гърба ми сред закътаните дъбове внезапно се надигна вятър и завихри нависоко първия рояк от есенни листа. Когато стигнах до брега, над тухларниците беше плъзнала морска мъгла и приливът разказваше на всички вълноломи за морската буря край Уесон. След по-малко от час лятна Англия изчезна сред студена сивота. Отново се превърнахме в изолирания северен остров, към чиито опасни порти кораби от цял свят приближаваха с надути сирени, а помежду тях се чуваха крясъците на смутените чайки. От шапката ми капеше влага, която образуваше локвички в гънките на одеялото или се изтичаше на струйки, а устните ми вкусаха солената слана.

На сушата гъстата мъгла между дърветата миришеше на есен и ръмежът се превърна в пороен дъжд. Ала късните цветя — слез в тревата край пътя, скабиози в полето и гергини в градината — изглеждаха весели сред пръските, а извън обсега на морския вятър нямаше почти никакви признаци на развала. Вратите на къщите по селата обаче зееха отворени, босоноги и гологлави деца седяха спокойно на влажните стълби и подвикваха за поздрав подир колата на минаващия непознат.

Осмелих се да се отбия в магазинчето за захаросани ядки и плодове, където госпожа Мейдхърст ме посрещна с гостоприемните си сълзи на дебеланка. Осведоми ме, че детето на Джени починало два дни след пристигането на монахинята. Според нея така било по-добре, макар че застрахователните компании по неразбираеми за нея причини неохотно поемали разходите за погребенията на такива изоставени същества. Благодарение на щедростта на госпожица Флорънс детето било погребано както си му е редът, което според госпожа Мейдхърст напълно заличавало дребната нередност при появата му на този свят. Тя описа ковчега отвътре и отвън, стъклената катафалка и градежа на гроба.

— А как е майката? — попитах.

— Джени ли? О, ще го превъзмогне. И аз съм преживяла същото с едно-две от моите. Ще се оправи. Сигурно сега броди из гората.

— В това време?

Госпожа Мейдхърст ме изгледа с присвити очи през плота.

— Не знам, ама все едно земята се разтваря. Да, земята се разтваря. В крайна сметка по това си приличат раждането и смъртта, така мисля аз.

Мъдростта на старите жени е по-голяма от тази на всички църковни отци, а последната пророчица ме хвърли в толкова дълбок размисъл, когато поех по пътя, че едва не премазах жена и дете в гората до портата на красивата къща.

— Ужасно време! — провикнах се и намалих на завоя.

— Не е толкова зле — отвърна жената ведро в мъглата. — Моето хлапе все тича навън. Вашето сигурно ще намерите вътре.

В къщата Мадън ме посрещна с професионална вежливост и любезно ме попита как е колата, която надлежно покри.

Чаках в притихнала ореховокафява стая, украсена с приятни късни цветя и сгряна от уютен огън — вдъхващо покой и ведрина място. (Понякога, ако положат сериозно усилие, мъжете и жените успяват да постигнат достоверна лъжа, ала къщата, която е техният храм, казва само истината за своите обитатели.) Върху черно-белия под, от който килимът беше избутан назад, имаше детска количка и кукла. Усетих, че децата току-що са изприпкали някъде — най-вероятно да се скрият сред многобройните извивки на внушителното стълбище, което тръгваше от вестибюла, или да приклекат и да надничат иззад изваяните лъвове и рози в галерията горе. После чух гласа ѝ някъде над мен, пееше, както пеят слепците — направо с душата си:

*Под приветливите дървета,
отрупани с плод,
на Бог за щедростта благодарим.
Ала загубите ни да благославя
приляга повече на нашия род.
Чуйте, невръстни деца!
Чуйте, нежни, чисти сърца!^[100]*

— „Ала загубите ни да благославя приляга повече на нашия род“, повтори тя.

Видях я как се привежда от балкона, сключила перленобелите си ръце върху дъбовия парапет.

— Вие ли сте... от другия край на графството? — провикна се жената.

— Да, аз съм, от другия край на графството — отвърнах през смях.

— Колко много време мина, преди да ни посетите отново! — Тя се спусна бързо надолу по стълбите, докосвайки леко с една ръка широките перила. — Два месеца и четири дни. Лятото си отиде.

— Искаше ми се да дойда по-рано, ала съдбата не ми позволи.

— Знаех си. Моля ви, погрижете се за огъня. На мен не ми позволяват, но усещам, че не е много послушен. Дайте му да разбере!

Огледах камината от двете страни и намерих само наполовина овъглен градински кол, с който сръчках един почернял пън да се разгори.

— Никога не угасва — нито денем, нито нощем — отбеляза жената, сякаш ми даваше обяснение. — Ако някой се прибере премръзнал, нали разбирате...

— Вътре е още по-хубаво, отколкото отвън — промърморих.

Червеникавата светлина обливаше излъсканата от годините тъмна ламперия, а тюдорските рози и лъвове на горната галерия се обагриха и се раздвижиха. Едно старо изпъкнало огледало, увенчано с орел, бе скътало цялата гледка в загадъчното си сърце, разкривяваше отново вече разкривените сенки и огъваше силуета на галерията във формата на кораб. Денят приключваше почти буреносно, защото мъглата се превърна в погнати от вятъра облаци. През вертикалните крила на прозорците без пердета виждах как храбрите конници на моравата се надигат, за да се противопоставят на вятъра, който ги предизвикваше с легиони опадали сухи листа.

— Да, сигурно е красиво — каза жената. — Искате ли да разгледате? Горещо все още е светло.

Последвах я по стабилното, широко като път стълбище към вътрешната галерия с тънките елизабетински врати с канелюри.

— Вижте как са поставили резетата ниско заради децата. — Тя бутна леката врата навътре.

— Между другото, къде са те? — попитах. — Днес дори не ги чувам.

Тя не ми отговори веднага. А после тихо рече:

— Само аз ги чувам. Това е една от техните стаи — всичко е готово, нали виждате?

Тя посочи към стаята с тежка дървена ламперия. Имаше ниски сгъваеми маси и детски столчета. Къща за кукли с открената предна фасада беше обърната към голямо петнисто люлеещо се конче, от чието подплатено седло едно дете бързичко можеше да пролази до широкото канапе край прозореца към моравата. Детска пушка лежеше в ъгъла до позлатено дървено оръдие.

— Явно току-що са излезли — прошепнах.

В гаснещата светлина предпазливо проскърца врата. Чух шумоленето на рокля и топуркането на крачета — бързи стъпки в съседната стая.

— Чух ви! — провикна се жената ликуващо. — А вие? О, деца, деца, къде сте?

Гласът изпълни стените, които го скътаха нежно до последния съвършен тон, ала не чух в отговор викове, каквито чувах в градината. Бързо тръгнахме да обикаляме стаите с дървена ламперия, едно стъпало нагоре, три стъпала надолу, сред лабиринт от коридори, под неизменния присмех на съществата, които дирехме. Все едно да овладееш непокрит с мрежа зайчарник с един-единствен пор. Имаше безброй убежища — ниши в стените, амбразури от дълбоко врязани прозорци, вече притъмнели, откъдето те се прокрадваха зад гърба ни; изоставени камини, вдълбани шест фута в зидарията, както и заплетена поредица вътрешни врати. А най-верният им съюзник в нашата игра беше сумракът. Бях доловил едно-две весели хихикания и няколко пъти мярнах детска дрешка пред някой тъмнеец прозорец в дъното на коридор, обаче със спътницата ми се върнахме с празни ръце в галерията точно когато жена на средна възраст поставяше лампа в една ниша.

— Не, и аз не съм я виждала тази вечер, госпожо Флорънс — чух я да казва, — обаче онзи Търпин иска да се отбие в бараката му.

— О, господин Търпин явно много държи да ме види. Кажете му да дойде в салона, госпожо Мадън.

Погледнах надолу към салона, осветен само от бледото зарево на огъня, и там, в плътната сянка, най-сетне ги видях. Сигурно се бяха спуснали долу, докато ние обикаляхме коридорите, и сега си въобразяваха, че са неоткриваеми зад стария позлатен кожен параван. Съгласно детския закон моето безплодно преследване бе равнозначно на запознанство, но тъй като бях положил много усилия, реших да ги

принудя по-късно да се покажат с един простичък номер, който децата мразят — като се престорят, че не ги забелязвам. Бяха съвсем наблизко, неколцина, скупчени заедно, силуети само, осветявани от време на време от припламващия огън.

— А сега ще прием чай — каза тя. — Мисля, че отдавна трябваше да ви предложа, обаче човек губи обносните си, когато живее сам и го смятат за... чудак. — После попита с прелестна насмешка: — Искате ли лампа, докато похапваме?

— Светлината на огъня е много по-приятна, струва ми се.

Спуснахме се към този превъзходен сумрак и Мадън ни поднесе чая.

Преместих стола си към паравана, готов да изненадам или да бъда изненадан, когато играта продължи, и с нейно позволение, защото огнището винаги е свещено, се наведох да поразпаля огъня.

— Откъде имате тези красиви къси пръчки? — попитах нехайно. — О, но това е рабош!

— Разбира се — отвърна тя. — Не мога да чета, нито да пиша, затова съм принудена да прибягна към стария английски рабош, за да водя сметките си. Подайте ми една пръчка и ще ви обясня какво означава.

Подадох ѝ кестенова пръчка, дълга около един фут, и тя плъзна палец по резките.

— Записала съм млеконадоя от нашата ферма за месец април миналата година в галони — обясни жената. — Не знам какво щях да правя без рабоша. Един мой стар лесничей ме научи. За всички останали тази система вече е остаряла, обаче моите арендатори я уважават. Скоро ще дойде един от тях. О, няма значение, няма работа тук извън работното време. Той е алчен и невеж човек — много алчен... иначе защо ще идва по тъмно!

— Много земя ли имате?

— Само няколкостотин акра, слава богу. Другите шестстотин са отдадени под аренда на хора, познати на близките ми преди мен, но този Търпин е нов — и пладнешки обирджия.

— Сигурна ли сте, че не трябва аз да...

— Категорично не. Вие имате право, а той няма деца.

— А, децата! — казах и побутнах ниския си стол още по-назад, почти до паравана, зад който се криеха те. — Дали ще излязат да ми се

покажат?

Чуха се гласове — този на Мадън и един по-плътен — до ниската странична врата, а после един риж великан с брезентови гамаша, самото възплъщение на арендатор, се препъна през прага или пък бе избутан вътре.

— Елате край огъня, господин Търпин — покани го жената.

— Ако нямате нищо против, госпожице... добре ми е до вратата.

Докато говореше, той се вкопчи в резето като уплашено дете. Изведнъж осъзнах, че той е в плен на някакъв непреодолим ужас.

— Е?

— Ами, за новия обор на телетата... само това. Започват първите есенни бури... но ще дойда пак, госпожице. — Зъбите му тракаха, както потракваше резето на вратата.

— Не мисля — каза тя. — За новия обор, значи... Какво ви писа моят пълномощник на петнайсети?

— Мислех, че ако... може би... дойда лично при вас... да поговорим по мъжки, госпожице... обаче...

Очите му оглеждаха ужасено всеки ъгъл на стаята. Той откряна вратата, през която беше влязъл, но забелязах, че отново я затвори... отвътре и плътно.

— Написа ви, каквото аз му казах — продължи тя. — Вече имате твърде много животни. Фермата Дънет никога не е имала повече от петдесет глави добитък, дори по времето на господин Райт. А той използваше пресован фураж. Вие имате шейсет и седем и не използвате фураж. В това отношение нарушихте договора. Изтощавате почвата на тази ферма.

— Аз... следващата седмица... ще получа фосфати... Вече съм поръчал цял камион. Утре ще отида на гарата да ги получа. После ще дойда да поговорим по мъжки, госпожице, през деня... Този господин няма да си тръгва, нали? — почти изпищя гостът.

Аз само плъзнах стола си още по-назад, пресегнах се и почуках по кожата параван, но той скокна уплашено.

— Не, моля да ме чуете внимателно, господин Търпин.

Тя се извърна на стола си с лице към него, застанал с гръб към вратата. Арендаторът я подлагаше на дребна, стара като света измама — молеше я за нов обор за нейна сметка, та да може той с продажбата на съхранения по този начин тор да плати арендата си за следващата

година, след като, както тя ясно му даде да разбере, беше изтощил почвата на пасищата. Не можех да не се възхитя на алчността му, докато го гледах как, тласкан от нея, този мъж се изправя пред страха, от който цялото му чело беше плувнало в пот.

Престанах да потропвам по кожата на паравана — всъщност пресмятах стойността на обора... когато усетих как мека детска ръчичка хваща отпуснатата ми ръка. В крайна сметка бях победил. След миг щях да се обърна и да се запозная с тези скитници с пъргави крачета...

Усетих детска целувка в средата на дланта си — като дар, който се очакваше пръстите да обхванат, като предания и донякъде укорителен знак от чакащо дете, което не е свикнало да бъде пренебрегвано дори когато възрастните са заети. Беззвучен код, изобретен много отдавна.

Тогава проумях. И сякаш знаех още от първия ден, когато плъзнах поглед по моравата и нагоре към прозореца.

Чух затварянето на вратата. Жената се извърна към мен мълчаливо и аз усетих, че тя знае.

Не мога да кажа колко време мина след това. Сепнах се от падането на една цепеница и инстинктивно станах да я вдигна. После се върнах на стола си съвсем близо до паравана.

— Вече разбирате — прошепна тя откъм плътния сумрак.

— Да, разбирам — отвърнах. — Благодаря.

— Аз... само ги чувам. — Тя сведе глава и я обхвана с длани. — Нямам право, нали разбирате, не ми е позволено друго. Нито съм родила, нито съм изгубила... нито едното, нито другото!

— Тогава се радвайте — рекох и сърцето ми се късаше в гърдите.

— Простете!

Тя се умълча и аз се върнах към своята радост и своята скръб.

— Случи се, защото много ги обичах — обади се тя най-сетне накъсано. — Затова стана така, още от първото... още преди да разбере, че те... те са всичко, което ще имам някога. А толкова ги обичам!

Тя протегна ръце към сенките и към сенките в сенките.

— Те идваха, защото ги обичах... защото се нуждаех от тях. Аз... аз вероятно ги карах да идват. Нередно ли е, как мислите?

— Не... не.

— Признавам, че играчките и всички други работи са глупост, обаче... толкова мразех празни стаи като мъничка. — Тя посочи към галерията. — И празни коридори... Как бих могла да понеса градинската порта да стои затворена? Ами ако...

— Недейте! Умолявам ви, недейте! — провикнах се. — Здрачът бе донесъл студен дъжд и внезапни бурни пориви на вятъра, които блъскаха прозорците с оловни рамки.

— Затова поддържам и огъня по цяла нощ. Аз... не мисля, че е глупаво, а вие?

Погледнах към широката тухлена камина, видях през сълзи, струва ми се, че няма непристъпна за духовете метална решетка, и сведох глава.

— Направих това и още много неща... за заблуда. И после те дойдоха. Чувах ги, но не знаех, че не са мои по право, докато госпожа Мадън не ми каза...

— Съпругата на иконома? Какво?

— Едно от тях... аз чух, а тя видяла. Така разбрала. Било нейното. Нейно! Не мое. Отначало не знаех. Може би завиждах. А след това започнах да разбирам, че е, защото ги обичам, а не защото... О, трябва да си ги родил или изгубил — жално каза тя. — Няма друг начин... но те въпреки това ме обичат. И така трябва! Нали?

В стаята не се чуваше друг звук освен пращането на огъня, но ние двамата се вслушвахме съсредоточено и чутото явно поне на нея й носеше утеха. Жената се окопити и се надигна. Аз седях в стола си до паравана.

— Не ме презирайте, задето се вайкам така, но... но аз съм в постоянен мрак, а вие... вие виждате.

Наистина виждах и зрението затвърди решимостта ми, макар че сякаш духът и тялото се разделиха. Щях обаче да остана още мъничко, защото идвах за последно.

— Значи, не го намирате за нередно? — остро повиши тон тя, когато не отговорих.

— Не и за вас. Хиляди пъти не. За вас е редно... Нямам думи да изразя признателността си. Би било нередно за мен. Само за мен...

— Защо? — попита тя, но махна с ръка пред лицето си, както беше сторила по време на втората ни среща в гората. — А, разбирам — каза простичко като дете. — За вас не било редно. — И после добави с

кратък смях, поемайки дъх: — А помните ли, че веднъж... в началото... казах, че сте късметлия? Вие, който не бива повече да идвате тук!

Остави ме да поседя още мъничко до паравана и после чух как стъпките ѝ заглъхват в галерията горе.

[99] Образ на човешката аура. — Б.пр. ↑

[100] „Изгубената градина“, Елизабет Барет Браунинг (1806–1862). Прев. Емилия Ничева. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.